

środa, 04.02.2026

VI. Władysław Kawecki – żołnierz, nauczyciel, artysta

:

Władysław Kawecki – żołnierz, nauczyciel, ale przede wszystkim artysta

Artykuł z „Kuriera Ostrowskiego”:

<https://kurierostrowski.pl/2024/07/21/wladyslaw-kawecki-zolnierz-nauczyciel-ale-przede-wszystkim-artysta/>
oraz wykorzystano treści artykułu Katarzyny Bielawskiej i Macieja Kowalczyka w czasopiśmie „Spotkania z Zabytkami”.

Władysław Kawecki należy do grona najwybitniejszych, a jednocześnie najbardziej zapomnianych artystów związanych z naszym miastem i regionem. Był nie tylko malarzem i grafikiem, ale również konserwatorem wielu obrazów w kościołach Ostrowa i okolic. Po poważnym wypadku, jakiemu uległ w trakcie pracy, do końca życia nie mógł opuszczać mieszkania. Jednak nie zaniechał aktywności twórczej, ale przyszło mu się zmagać z permanentnymi problemami finansowymi.

Urodził się 1 kwietnia 1893 r. w Jarocinie, gdzie jego ojciec Wilhelm Kawecki pracował na kolei jako ślusarz-mechanik. Matka artysty, Stanisława z Klaczyńskich była córką młynarza z Fabianowa. Po przedwczesnej śmierci ojca Władysław w 1907 r. przeniósł się wraz z matką i rodzeństwem do Ostrowa. Od 1913 r. aż do końca życia mieszkał (z krótkimi przerwami) w domu przy obecnej ul. Limanowskiego 11 (dawniej Starokaliskiej).

W latach 1913-14 studiował malarstwo na Akademii Sztuk Pięknych w Düsseldorfie. Brał wówczas udział przy wykonywaniu wielu polichromii, m.in. w katedrze w Kolonii.

1. Z frontu na front

W okresie I wojny światowej Władysław Kawecki został powołany do armii niemieckiej, w której szeregach od grudnia 1915 do grudnia 1918 r. służył na froncie we Francji i w Belgii. Po powstaniu wielkopolskim, w czerwcu 1919 r. wcielono go z kolei do Wojsk Wielkopolskich. Pełnił służbę w 1. pułku rezerwowym (późniejszym 155. pułku piechoty wielkopolskiej), zajmującym odcinek frontu w Kębtowie, Obrze i Pawłowicach koło Leszna. Zwolniony z wojska 20 maja 1920 r., już 9 sierpnia tego roku w trakcie bolszewickiej

ofensywy na Polskę został ponownie zmobilizowany i wysłany w szeregach 7. batalionu zapasowego do Rawy Ruskiej, w Małopolsce Wschodniej. Służbę wojskową zakończył w listopadzie 1920 r. w stopniu kaprała. Wrócił do Ostrowa, gdzie podjął pracę jako artysta plastyk.

W tym czasie zajmował się konserwacją obiektów sakralnych, malował na zamówienie portrety i pejzaże, parał się ponadto grafiką użytkową (m.in. projektując etykiety dla browarów, drogerii oraz okolicznościowe dyplomy i różnego rodzaju kartki z życzeniami). Przez krótki czas uczył także rysunków w ostrowskim Gimnazjum Męskim. Utrzymywał kontakty z Teodorem Axentowiczem i Wojciechem Kossakiem. W 1924 r. zdobył pierwszą nagrodę za plakat dla V Targu Poznańskiego (jednego z poprzedników Międzynarodowych Targów Poznańskich).

2. Uwięziony w czterech ścianach

Sytuacja materialna Władysława Kaweckiego była wówczas na tyle dobra, że w 1937 r. wraz z siostrą Pelagią przeprowadził się do większego mieszkania przy obecnej ul. Kolejowej 24 (wówczas ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego). W okresie II wojny światowej, w styczniu 1941 r. został jednak stamtąd wysiedlony przez hitlerowców i zmuszony do powrotu pod dawny adres przy ul. Limanowskiego 11. Okupacja nie przerwała twórczości artysty. Cały czas utrzymywał się jedynie z malarstwa. Według przekazów rodzinnych, niepotwierdzonych źródłowo, podczas okupacji był zaangażowany w działalność konspiracyjną.

Po wojnie miał propozycję objęcia posady konserwatora na Wawelu, ale wybrał Ostrów. Tu w 1947 r. zawarł związek małżeński z Janiną Ziemniewicz (1915-87), notabene znaną ostrowską wróżką, z którą miał dwoje dzieci: Mariana (1948-1996) i Aleksandrę (ur. 1950).

W 1957 r. podjął współpracę z lokalnym przedsiębiorstwem Juliana Wiącka, dla którego wykonywał liczne prace projektowe i konserwatorskie w kościołach południowej Wielkopolski. Pięć lat później, w 1962 roku, podczas realizacji jednego z takich zleceń, uległ wypadkowi, łamiąc nogę w biodrze, co uczyniło go osobą trwale niepełnosprawną. Do końca życia nie opuszczał już swojego mieszkania, jednak nie zaniechał działalności twórczej, będącej nadal jedynym źródłem jego utrzymania. Odtąd borykał się z permanentnymi problemami finansowymi, jako że niepełnosprawność znacznie utrudniała mu zarobkowanie. Zmarł 10 października 1975 r. w Ostrowie. Został pochowany na cmentarzu przy ul. Limanowskiego.

3. Imponująca spuścizna

Dorobek artystyczny Władysława Kaweckiego w większości rozproszony jest w zbiorach prywatnych w Polsce, Niemczech i USA. Siedem obrazów posiada Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego. Wśród prac olejnych są: „Pejzaż wenecki”, „Głuszc” (dwie wersje), „Zimowa aleja brzóz” oraz „Fara ostrowska”. Oprócz tego w zbiorach muzealnych znajduje się „Bukiet róż w wazonie” (wykonany akwarelą) i niedawno zakupiony „Widok Kilimandżaro” (olej na zagruntowanej tekturze). W zbiorach rodzinnych zachowały się z kolei dwa autoportrety olejne artysty z różnych lat. Własnością prywatną jest także niezwykle urokliwe dzieło artysty o tematyce sakralnej – „Matka Boska wśród lilii”.

Najwięcej prac Władysława Kaweckiego można podziwiać jednak w obiektach sakralnych na terenie południowej Wielkopolski. Już przed 1935 r. wykonał on obrazy dla kościoła farnego św. Stanisława Biskupa w Ostrowie. Jego dziełem była także renowacja stacji drogi krzyżowej w tej świątyni. Według zapisów w notatniku artysty, pierwszą jego realizacją powojenną były ołtarze dla kościoła rzymskokatolickiego w Raszkowie. Następnie, w 1957 r. wraz z Julianem Wiąckiem podjął się konserwacji obrazów ołtarzowych i obrazów w ambonie w kościele Narodzenia NMP w Kotłowie.

Kolejną dużą realizacją było wyposażenie kościoła poewangelickiego w Ostrowie (obecnie kościół NMP) w obrazy olejne: „Chrzest Pana Jezusa w Jordanie”, „Matka Boska Nieustającej Pomocy” oraz „Św. Anna”.

Władysław Kawecki jest ponadto autorem wystroju kaplicy Katolickiego Domu Sierot przy ulicy Gimnazjalnej 13 w Ostrowie (obecnie Specjalny Ośrodek Wychowawczy Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety). W 1965 r. Kawecki dokonał konserwacji obrazów ołtarzowych w kościele Wszystkich Świętych w Wielowsi. Namalował też około dziesięciu obrazów w kościele Św. Trójcy w Mikstacie. Dla nieistniejącego już kościoła w Biadkach stworzył m.in. obraz św. Józefa, a dla kościoła polskokatolickiego w Strzyżewie dwa obrazy w prezbiterium. Pracował również przy konserwacji obrazów w kościołach w Ociążu, Chwaliszewie, Chynowej, Czarnymlesie, Sośniach, Międzyborzu, Grabowie nad Prosną, Ostrzeszowie, Rogaszycach, Kochłowach i Pogorzeli. Zlecenia realizował też poza Wielkopolską (m.in. w Niwiskach koło Rzeszowa). Niewątpliwie pozostawił po sobie ogromną spuściznę, na którą w przeważającej części składa się twórczość sakralna.

Niektóre obrazy p. Władysława Kaweckiego: <https://nmpkrolowejpolski.pl/galeria/obrazy-pana-wladyslawa-kaweckiego,135>